

ازبکستان به آرامی

پیش می رود

● سیاست خصوصی سازی اقتصادی

ده سال پس از استقلال ازبکستان هنوز نهاد‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ملی در این کشور با الگوپذیری از حکومت تک‌حزبی گذشته به سمت دولتی بودن سوق داده می‌شوند.

به گزارش ایرنا در این کشور اقتصاد به عنوان موتور اصلی همه اقدامات و جهت‌گیریها همچنان در دست دولت است و حتی در کنار خسانسخت و واحدهای مشترک با سرمایه‌گذاری‌های خارجی نیز دولت این کشور به عنوان طرف اصلی حرف خود را به کرسی می‌نشاند.

سیاست خصوصی سازی دولت که تقریباً ده سال است از آن در رسانه‌های داخلی و خارجی تبلیغ می‌شود بدلیل نبود استراتژی مشخص و شاید عدم تمایل واقعی با کندی قابل توجه مواجه است.

به طور معمول، در دیدارهای رسمی مقامات ارشد این کشور با هیأت‌های خارجی عموماً از برنامه توسعه مؤسسات کوچک صنعتی و تجاری خصوصی به عنوان برنامه‌ای میان مدت و دراز مدت در عرصه‌های اقتصادی یاد می‌شود.

تشویق سرمایه‌گذاران خارجی و دفاع از حقوق آنان نیز معمولاً در جریان برگزاری سمینارها و کنفرانس‌های داخلی و بین‌المللی توسط سخنرانان اصلی و مقالات تخصصی مورد تأکید قرار می‌گیرد.

این درحالی است که روند تشکیل مؤسسات کوچک خصوصی در این کشور به دلیل سهم منور در خواست بخش دولتی در قالب مالیات، انواع عوارض و هزینه‌های جانبی با آهستگی و کاهش قابل توجه نسبت به سال‌های آغازین استقلال مواجه است.

برغم ادعای مقامات مسئول اقتصادی در این کشور که گویا محدودیت درصد از مجموع تولید اقتصادی در این کشور توسط بخش خصوصی انجام می‌گیرد این ادعا همواره مورد تردید آگاهان به امور اقتصادی و جریان‌های سیاسی در این کشور گرفته است.

در این بین آنچه قابل تأکید و توجه جدی است نقش برجسته فدراسیون روسیه است که به عنوانی مختلف به ویژه در صحنه تحولات اقتصادی این کشور نمایان است.

تلاش‌های تبلیغاتی دولتمردان ازبکستان طی ده سال گذشته برای نشان دادن این آرزو و خواسته که ازبکستان دیگر در آردوی پیمان امنیتی کشورهای مستقل مشترک‌المنافع قرار نداشته و اصولاً به غرب متمایل است رنگ باخته و روز به روز باور مجامع بین‌المللی به این تبلیغات کمرنگ‌تر می‌شود. برای نمونه اخیراً در پی اعلام برخی

مقامات ارشد ازبکستان برای واگذاری برخی پایگاه‌های نیروی هوایی و حریم هوایی این کشور به آمریکا در حمله احتمالی به افغانستان با ورود دولا دیپرو روشالیو، دبیر شورای امنیت فدراسیون روسیه به تاشکند و دیدار با مقامات امنیتی و ارشد این کشور بلافاصله موضع رسمی ازبکستان در قبال این اقدام تغییر یافت و حتی رئیس‌جمهوری ازبکستان گزارش‌های برخی رسانه‌ها در این خصوص را قویاً تکذیب کرد.

این حرکت و تغییر موضع صد درصدی با در نظر گرفتن وابستگی سنتی صنعتی و اقتصادی این کشور به روسیه این باور عمومی را در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای قوی‌تر می‌کند که ازبکستان همچنان یکی از مناطق نفوذ سیاسی، فرهنگی و اقتصادی قوی روسیه در منطقه آسیای مرکزی است.

در همین رابطه باید گفته شود که در بخش اقتصادی از مجموع حدود ۳/۵ میلیارد دلار صادرات ازبکستان به خارج از کشور ۳۰ درصد آن به روسیه انجام می‌گیرد. این درحالی است که در دیدار اخیر «پوری لوزکف» شهردار مقدر مسکو از تاشکند و انحصار موافقت‌نامه‌های همکاری بیشتر اقتصادی طرفین بر لزوم افزایش حجم مبادلات فی‌مابین تأکید کردند.

تحلیل‌گران و آگاهان سیاسی در منطقه دیدار لوزکف از تاشکند را نقطه عطف مهمی در توسعه مناسبات اقتصادی و فرهنگی بین ازبکستان و روسیه در پی یک وقفه ظاهری ده ساله ارزیابی کرده‌اند.

از مهمترین توافقات انجام گرفته با شهردار مسکو در تاشکند ایجاد کارخانجات مشترک صنعتی توسط بخش خصوصی روسیه در ازبکستان می‌باشد که مقدمات انجام این امر به سرعت در حال شکل گرفتن است.

در جریان دیدار لوزکف از مسکو برخلاف انتظار عمومی به جای مباحث فرهنگی و اشغال تجربه از روسیه به

ازبکستان در بخش خدمات شهری، گفت‌وگوهای اقتصادی و بازرگانی مهمترین بخش مذاکرات با مقامات ازبکستان را تشکیل می‌داد.

آنچه در دیدارهای مقامات ارشد روسی جلب توجه جدی می‌کند این حقیقت تلخ است که به اصطلاح جماهیر عضو شوروی سابق و یا مستعمرات گذشته همچنان نیازمند راهنمایی و ارشاد مسکو در هدایت امور حتی داخلی خود می‌باشند.

وجود موانع عمده در رشد دموکراسی، نبود دیوانسالاری قوی در هدایت امور و بالاخره فساد مالی در دستگاه‌های اداری و در سطح جامعه نیز مانع رسیدن به استقلال واقعی در این کشورها از جمله ازبکستان می‌گردد.

با از بین رفتن شالوده‌آواره امور در پی فروپاشی شوروی سابق نهادهای اصلی پشتیبانی از افراد جامعه نیز در اغلب کشورهای آسیای مرکزی نظیر ازبکستان از هم پاشیده و جامعه به سختی از شرایط کنونی اقتصادی که از

آن به عنوان اقتصاد بازار آزاد بادی می‌شود رنج می‌برد. در این بین جمعیت سالخورده و کودکان این جوامع قربانی اصلی شرایط سخت اقتصادی و افزایش قیمت‌ها هستند و به نظر می‌رسد هر چه زمان به پیش می‌رود شرایط زندگی برای آنان سخت‌تر می‌گردد.

این حقیقت تلخ نیز در اذهان افشار عموماً آسیب‌پذیر این جوامع وجود دارد که شرایط زندگی برای اکثریت افراد جامعه در سال‌های حاکمیت شوروی بهتر و قابل تحمل‌تر از وضعیت کنونی و دوران استقلال می‌باشد. به همین دلیل است که شاید آرزوی قلبی برخی جوامع بازگشت به شرایط گذشته در شکل و محتوایی دیگر می‌باشد.

در این بین شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی نیز با یادآوری گذشته درخشان این جوامع همچنان از تلاش‌های خود برای ایجاد ثبات و آرامش مورد دلخواه اکثریت جامعه در عرصه‌های مختلف از جمله عرصه‌های اقتصادی یاد می‌کنند.